

The Re-Introduction of Second Temple Literature to Post-Rabbinic Cultural Horizon

Moshe Lavee

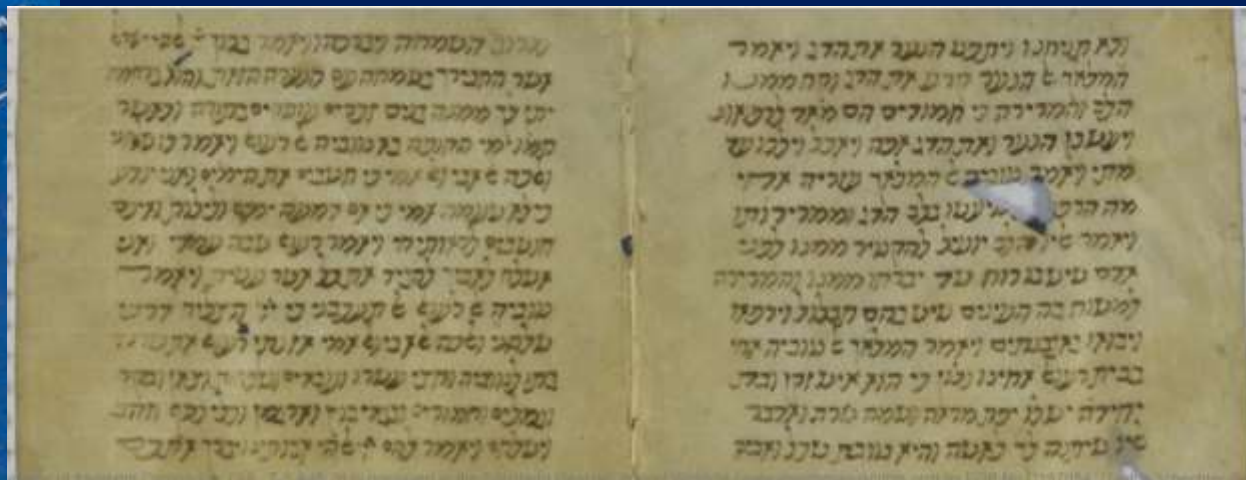
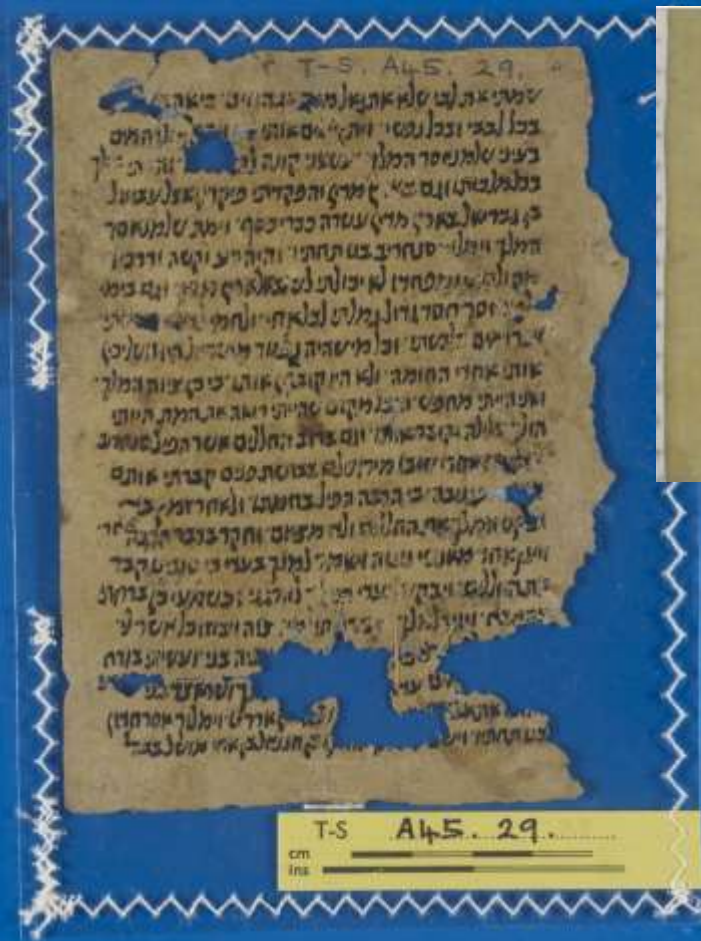
המרכז למחקר הרב-תחומי של הגניזה הקהירית
והטמעתה במערכות החינוך בארץ ובעולם

The Interdisciplinary Centre for the Broader
Application of Genizah Research

Moshe Lavee, The University of Haifa,
mlavee@research.haifa.ac.il

Genizah Fragments of Tobit

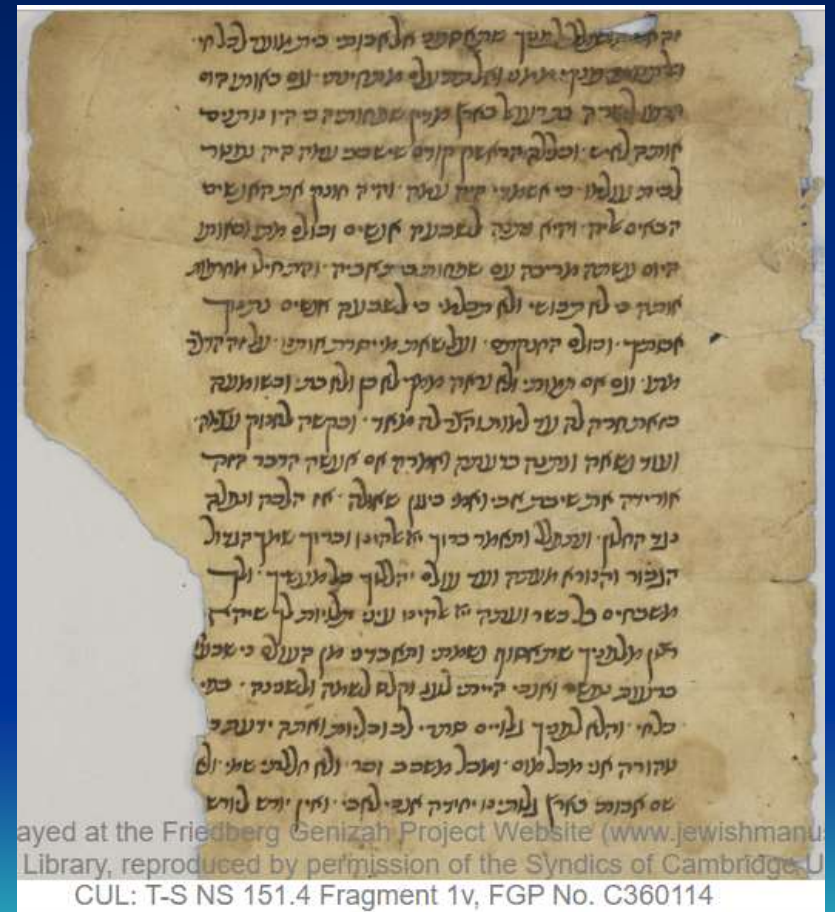
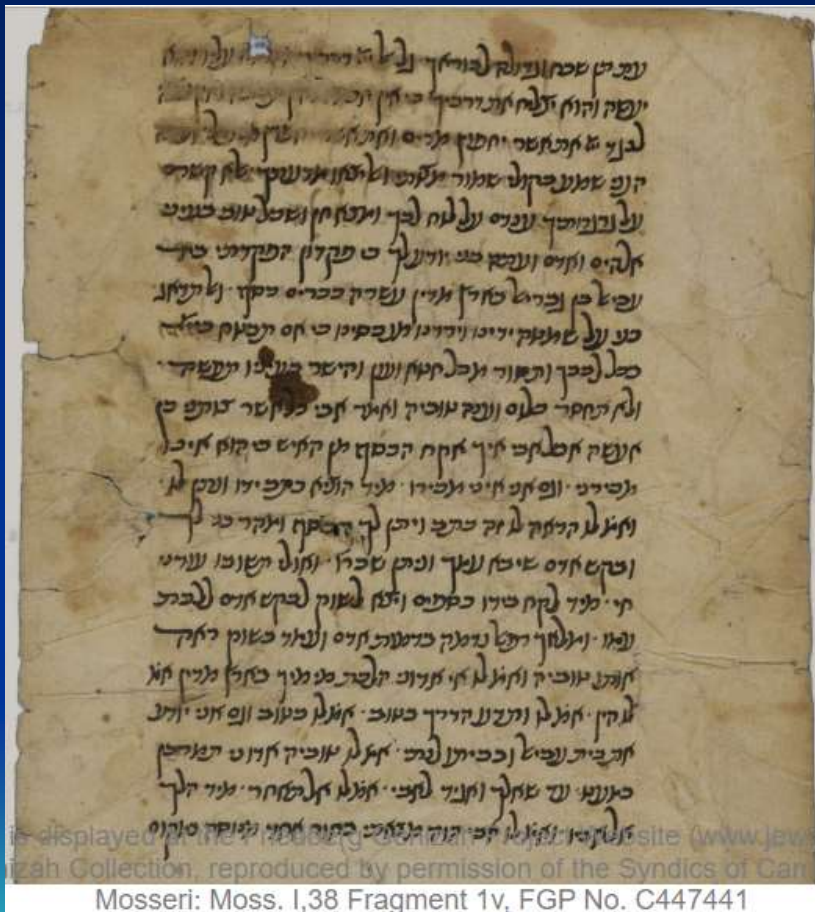

T-S A45.26, The hand identified by Scheiber, as Izzuz b. Shlomo, Morocco, 14th century.

T-S A45.29, The hand of Rabbi Yosef Rosh Haseder, b. Baghdad (11th century) – d. Cairo (12th century).

T-S NS 151.4

Moshe Lavee. A New Copy of Medieval Hebrew Tobit, Meghillot 15.

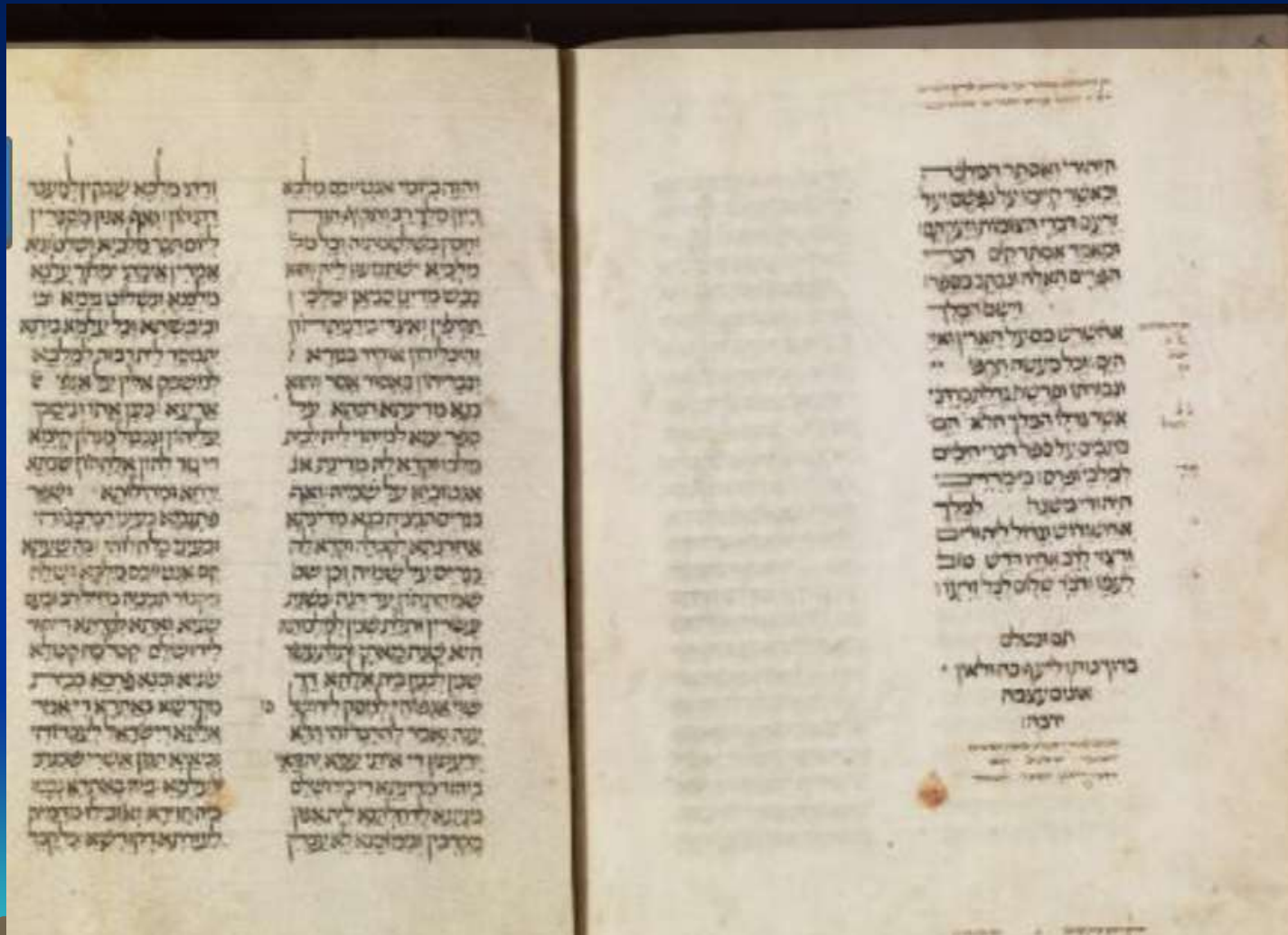
The Scroll of Antiochus

The Scroll of Antiochus

Tanach, MS Parma 2522

The Manifestation of Re-Introduction

1. Second Temple works preserved in their original form:

- Text known and discussed by the Rabbis:
 - Ben Sirah (found in the Genizah, and later Qumran)
 - The Scroll of Ta'anit
- Non-Rabbinic texts
 - The Damascus Covenant (Genizah, and later Qumran)
 - The Testament of Levy

The Manifestation of Re-Introduction

2. Re-introduced Books

- Adapted translations
 - Tobit
 - Suzzane
 - Bel and the Dragon
 - Judith
- Rabbinized adaptations
 - Tobit, Judith
 - Josiphon as re-introduced Josephus
 - The Scroll of Antiochus as the rabbinized Maccabees
 - “Toldot Yeshu” and the gospels from Jewish prespective...

The Manifestation of Re-Introduction

3. Re-introduced Traditions

- Anthologies, Late Midrashim, Zohar and other mystical works contain traditions known from Second Temple works but missing from classical rabbinic sources.

4. Re-introduced genres and writing styles.

- The return of the individual author and the generic book.
- Apocalyptic and Pseudo-epigraphic dimensions of Hekhalot
- Saadia's pseudo-biblical prose and some poetic forms (surprising echoes for Hodayot)
- Genizah psalms

A moment of Halakhah

And these are those who have no share in the World-to-Come. One who says: There is no resurrection of the dead derived from the Torah, and The Torah did not originate from Heaven, and an epikoros. Rabbi Akiva says: Also one who reads external literature (Mishnah San. 10:1)

It was recited: [reading] books of heretics. Rav Yosef says: It is also prohibited to read the book of ben Sira (Bavli Sanhedrin 100b)

וְאֵלֵּי שְׂאִין לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם
הַבָּא, הָאוֹמֵר אֵין תְּחִיַּת
הַמֵּתִים מִן הַתּוֹרָה, וְאֵין תּוֹרָה
מִן הַשָּׁמַיִם, וְאֶפִיקוֹרֶס. רַבִּי
עֲקִיבָא אוֹמֵר, אֶף הַקּוֹרָא
בְּסִפְרִים הַחִיצוֹנִים (מִשְׁנָה
סְנֵהדְרִין י"א)

תֵּנָא בְּסִפְרֵי מֵינִים רַב יוֹסֵף
אִמַר בְּסִפְרֵי בֶן סִירָא נִמְי
אִסוּר (בְּבֵלִי סְנֵהדְרִין ק ע"ב)

Tobit – A Summary of the Story

Tobi, a righteous Jew in the Assyrian exile, observing the commandments, caring about Jerusalem, for the poor and for proper Jewish burial suffered many troubles: He is persecuted for burial of Jews, became blind, poor, and unable to retrieve his money deposited by a relative leaving far away.

Sarah, the daughter of Reu'el, another relative of Tobi, was married 7 times, and each time Asmodeus, the king of demons killed her husband at the wedding night.

Both prayed for salvation, and are answered: God send the angel Rafa'el who accompanied Tobit, the son of Tobi, in a journey to bring the money back. In this journey the angel guides him how to heal both Sarah and Tobit using the liver and heart of a fish that threatened to swallow the boy (or his food).

All that went wrong is now repaired: Tobit married Sarah, healed her, and survived the marriage night; the money is collected and the young couple returned to Tobi, who is also cured, and prayed in thanks to God, also asking for full salvation of the Jewish people and Jerusalem.

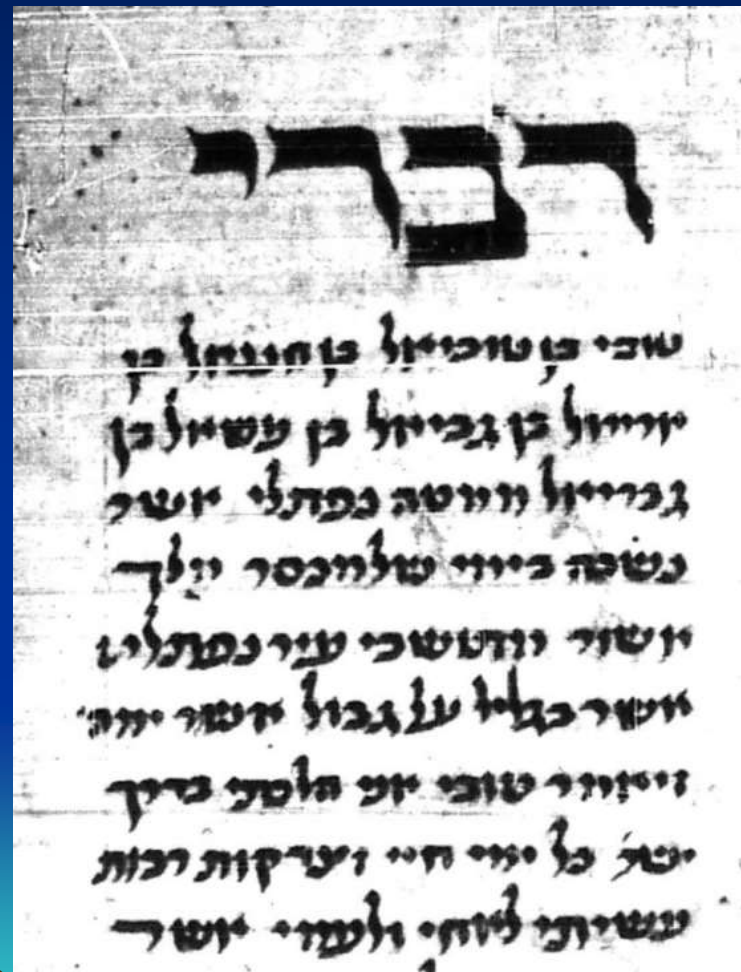
The book is filled with a scent of righteousness, prayers, testaments, good will and good deeds.

The Limited Value of Genizah Finding

- Not authentic Second Temple text.
- The medieval versions are rabbinized adaptations.
- The Genizah fragments do not differ significantly from the early print version (16th century), of which scholarly editions were produced (Latin 16th century; Hebrew/Aramaic 19th-20th century)

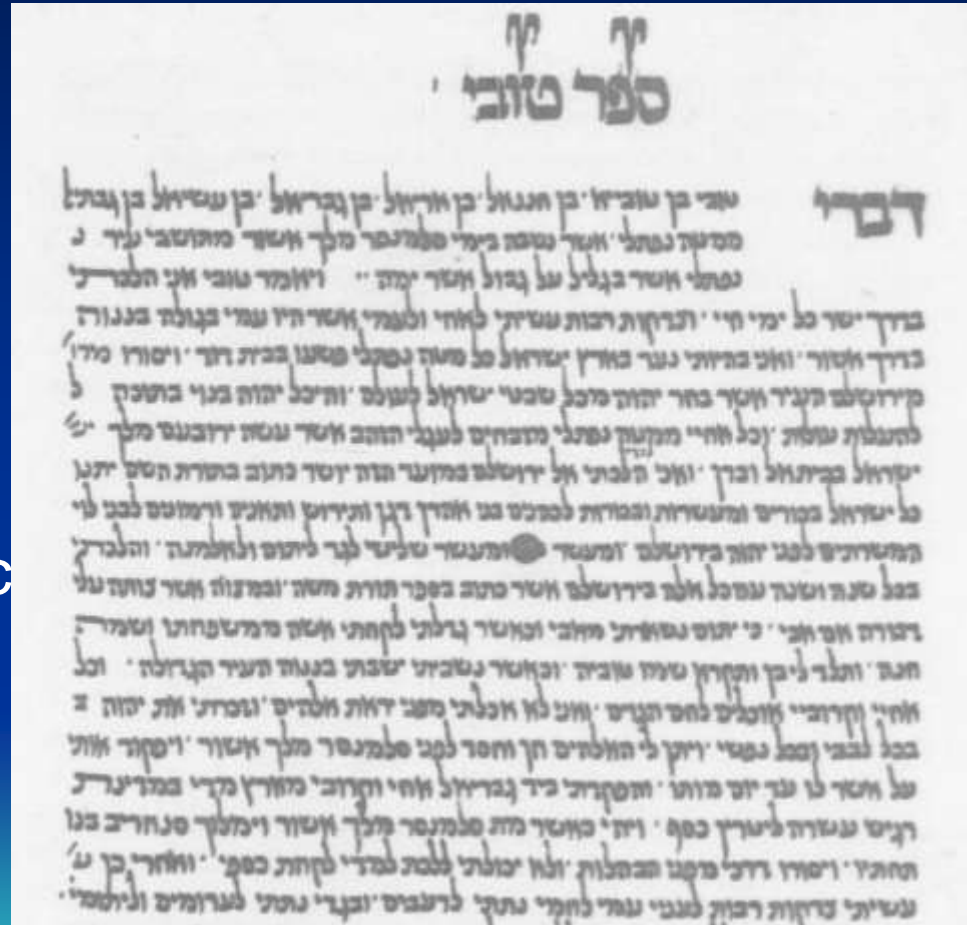
Unstudied Full Manuscripts of the most common Hebrew Medieval Tobit

- Ms Milano X 111 sup
- 14th Century
Ashkenazi hand and
content.
- Unique recension,
differ significantly
from the 1516 print
and related genizah
recensions!

Unstudied Full Manuscripts of the most common Hebrew Medieval Tobit

- Ms New York, JTS 2325
- 15th Century Byzantine hand.
- Same branch as Milano, with slight changes.
- Among Mystical, Messianic and Kabbalistic works,
- Known to contain good versions of other works (H. Newman about Zerubavel)

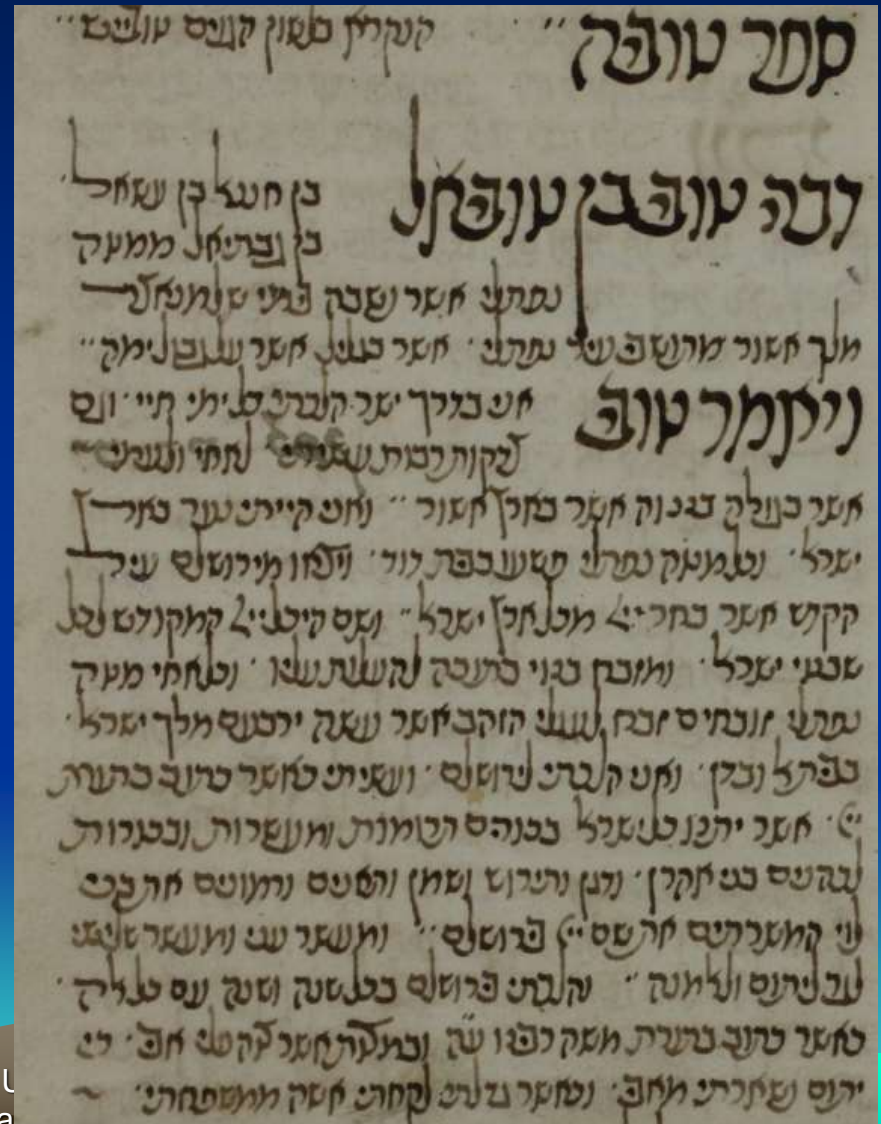
Moshe Lavee, The University of Haifa,

– As in Hekhalot traditions
lavee@research.haifa.ac.il

Byzantine hand

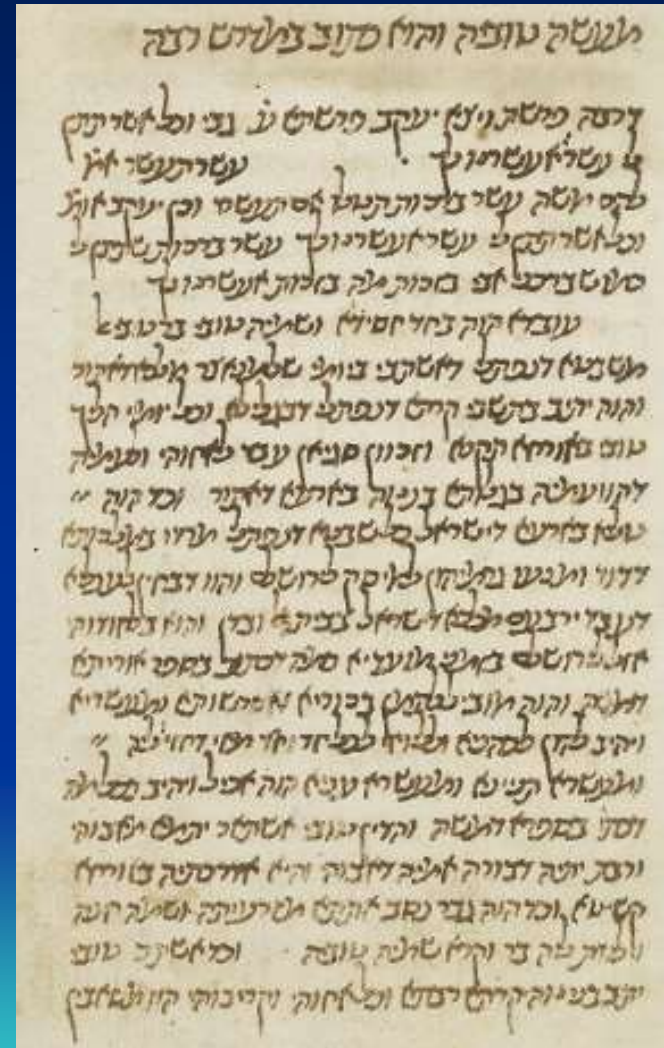
Unstudied Full Manuscripts of the most common Hebrew Medieval Tobit

- Ms Jerusalem Heb. 8°2077
- 15th Century Spaniard hand.
- Another unique version.
- Seems to demonstrate familiarity with various Greek/Latin versions (note the subtitle!)

The Medieval Aramic Tobit and it's relation to Hebrew Versions

- Bodleian Library Ms. Oppenheim Add 4° 128
- 1372 – 1400 Spaniard hand.
- Belongs to the 1516 print and related Hebrew manuscripts.
- Copied from “the great Geneis Rabbah”
 - Hint hint hint
- Copied with Pesiqta
 - Hint hint hint

The Implications of the Unstudied Mss

	ויצעק		הנער	את לחם	ויאכל	מן הנחל	א'	דג	פתאום		ויצא		רגליו	לרחוץ	ניו יורק 5802	6
	ויצעק		הנער	לחם	ויאכל	מן הנחל	אחד	דג	פתאם		ויצא		רגליו	לרחוץ	פרמה	7
		טוביה	הנער	את לחם	ויבלע			דג גדול	פתאום	מן הנחל	ויצא		רגליו	לרחוץ	גניזה	8
	ויצעק		הנער	את לחם	ויאכול	מן הנחל	אחד	דג	פתאום		ויצא		רגליו	לרחוץ	דפוס	9
הנער	ויצעק		הנער	את לחם	ויאכל	מן הנחל	אחד	דג			ויצא		את רגליו	לרחוץ	מילנו	10
הנער	ויצעק		הנער.	את לחם	ויאכל	מן הנחל	אחד	דג			ויצא		את רגליו.	לרחוץ	ניו יורק 2325	11
			הנער	לחם	ויאכל		אחד	דג		ופתאום	בא		את רגליו	לרחוץ	ירושלים	12
טליא	וצווח		דטליא	לחמא	ואכל	מן נהרא	חד	נון			נפק	ובשלו	רגליו	למשגא	ארמי אוקספון	14

- The adaptations are mostly unique to a certain MS!
 - A common original version, closer to the Latin/Greek traditions!!!
- The Aramaic peculiarities are in the addition layer
 - The Hypothesis: early Aramaic Jewish prose 750 – 1000 ? ? ?
 - Schroll of Antiyochus, Tobit, Toldot Yeshu (and more)
 - Generic Continuity of the Aramaic prose of Second Temple Literature ?

Ooops,

- Full Manuscripts in European libraries are more helpful for the study of medieval Hebrew Tobit than the Genizah Fragments...
- It's quite frustrating to find a new Genizah fragment and to reach to such a conclusion...

- However...

The events in chapter two:

Shavuot, according to Ms Jerusalem, and most versions

וקרוב' וכינס הקוץ ערשון את חנה אשת נח שופה ב' נח' נח
קטובע הפנות סעשה גולה ועלה לנח יסרה נחמר הכ
לשופה ב' נ' והנחל מתתינו העשם מאשר הם יהאים אים
נחט נח חולע בגחם נילק עופה לבקש העשם נעב נחמר

Sukkot in Genizah Fragment T-S A45.29.

ועבד חסדו ונזר המלך אסרהו בג' סחרים
לאחי אחר ועתה לפי את ביתי ואת חנה אשת יעוציה
בני ביתי הסודות ואותו היום עשיתם עבודה גדולה
סבת צטולח אמרת לנבי טוביה צני'

The introduction to medieval version H6, MS Gaster 28 – Tobit and Deut. 14:22

עשר תעשר את כל תבואת זרעך היוצא השדה שנה שנה ואכלת לפני יי אלהיך
במקום אשר יבחר לשכן שמו שם מעשר דגנך ותירושך ויצהרך ובכורות בקרך
וצאנך למען תלמד ליראה את יי אלהיך כל הימים אמרו חז"ל עשר תעשר
עשר בשביל שתתעשר תעשר שלא תתחסר רמז למפרשי ים להוציא אחד מעשרה
לעמלי תורה אם תעשר דגנך ואם לאו דגני שנא לכן אשוב ולקחתי דגני בעתו
זכיתם תירושך ואם לאו תירושך ר לוי אם נבהל להון איש רע עין ולא ידע
כי חסר יבואנו זה הפסוק אם כזה שאינו מוציא מעשרותיו כראוי דאם ר לוי
מעשה באחד שהיה מוציא מעשרותיו כראוי לפי משה מזהיר לישראל עשר תעשר

הא למדנו כח הצדקות והמעשרות כמה גדול על שעשה טובי צדקות והפריש
מעשרותיו כראוי מה שלם לו ה"ב"ה ולפי שהיו יודעין אבות העולם כח הצדקה
והמעשרות היו זהירין בהן לכך הזהיר משה עשר תעשר את כל תבואת זרעך

The Introduction to the Aramaic version, MS Oxford

והוא כתוב במדרש רבה דרבה פרשת ויצא יעקב פרשתא ע נבי וכל אשר תתן
לי עשר אעשרנו לך. עשר תעשר אמז להם משה עשר ברכות תטלו אם תעשרו
וכן יעקב אמז וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך עשר ברכות שתתן לי כמו
שברכני אבי בזכות מה בזכות אעשרנו לך:

- Aramaic Tobit is attached to genesis 22:28
- But the opening words of the are actually those of Deut 14:22
- This is the Modularity of Midrash – a whole unit placed in a related Parashah

Liturgical poetry for Shabbat Chol Hamo'ed echoing Tobit

אִם תַּעֲשֶׂרוּ תְּתַעֲשֶׂרוּ
וְטוֹבוֹת תִּבְוֹשֶׁרוּ
וְכִאֲשׁוֹן עַיִן תִּוְנָצְרוּ
כדבר מרום וקדוש 43 10

- Fleischer, a piyyut for Shabbat Chol Hamoed for Deut. 22:14. The reading moved from one festival to another. Pesikta testifies to the lack of stability of this reading.
- Some read it in second day Shavo'ut.
- There was a practice to read it in Pesach/Sukkot.
- The riddle is solved: Tobit was probably attached to the reading